Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enwau Eraill		0

TGAU

3000N30-1

S18-3000N30-1

CYMRAEG IAITH

Uned 3

Darllen ac Ysgrifennu: Trafod, Cyfarwyddiadol a Pherswâd

DYDD GWENER, 11 MAI 2018 – BORE

2 awr

I'r Arholwr yn unig		
	Marc Uchaf	**Marc yr Arholwr**
Adran A (Darllen)	**30**	
Adran B (Ysgrifennu)	**40**	
Cyfanswm	**70**	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Deunydd Darllen

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du. Peidiwch â defnyddio beiro gel na hylif cywiro.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn yn Adran A.

Atebwch y **ddau** gwestiwn yn Adran B.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd priodol yn y llyfryn hwn.

Mae tudalennau ychwanegol ar ddiwedd y papur os oes angen mwy o le arnoch ar gyfer eich atebion. Gwnewch yn siŵr eich bod yn rhoi'r rhif cywir i'r cwestiwn.

Awgrymir eich bod yn treulio eich amser gan ddilyn y canllawiau canlynol:

Adran A	– tua 10 munud yn darllen
	– tua 50 munud yn ateb y cwestiynau
Adran B	– tua 10 munud yn cynllunio
B1	– tua 25 munud yn ysgrifennu
B2	– tua 25 munud yn ysgrifennu

Ni chaniateir i chi ddefnyddio geiriaduron yn yr arholiad hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Adran A (Darllen): 30 marc

Adran B (Ysgrifennu): 40 marc

Caiff nifer y marciau sydd ar gael ei ddangos mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

3000N301
01

MAY183000N30101

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

MK*(S18-3000N30-1)

Arholwr yn unig

ADRAN A (Darllen): 30 marc

Mae 6 darn darllen ar y thema ‘Rhyfel’ yn y llyfryn darllen sydd ar wahân.
Darllenwch **bob** un o’r darnau’n ofalus ac yna atebwch y cwestiynau sy’n dilyn.

Darn Darllen 1
Cofio Can Mlynedd Ers Y Rhyfel Byd Cyntaf

A1. Pryd dechreuodd y Rhyfel Byd Cyntaf? [1]

....

A2. Pam gwnaeth yr artistiaid Paul Cummins a Tom Piper greu 888,246 o flodau pabi coch seramig? [1]

....

A3. Rhowch **ddwy** enghraifft o’r tactegau a ddefnyddiwyd i berswadio dynion i ymuno â’r fyddin. [2]

....

....

Darn Darllen 2
Recriwtio a gofynion bod yn filwr

A4. Ar ddechrau’r Rhyfel Byd Cyntaf roedd dynion yn rhuthro i ymrestru. Mae pump o’r sylwadau isod yn gywir. Mae un ateb cywir wedi’i roi i chi yn barod. Rhowch ✓ yn y blychau gyferbyn â’r **pedwar** sylw cywir arall. [4]

Doedd dynion ddim am golli’r cyfle i gael hwyl, antur a theithio’r byd.	✓
Dyma siawns i brofi eich bod yn ddewr ac ymladd dros eich gwlad.	
Rhan o ddyletswydd crefyddol oedd amddiffyn gwledydd bach.	
Tybiai’r mwyafrif mai rhyfel byr fyddai, ac y byddai’r cyfan ar ben erbyn y Pasg.	
Roedd yn rhaid bod o dan 5 troedfedd 3 modfedd i gael eich derbyn.	
Byddai’n rhaid pasio prawf deallusrwydd cyn cael bod yn filwr.	
Yr oedran priodol i ymuno oedd 18 oed.	
Byddai unrhyw ddyn oedd wedi colli mwy na 10 dant yn cael ei wrthod.	

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

Darn Darllen 3
Hanes Hedd Wyn

A5. Beth oedd enw iawn y bardd Hedd Wyn? [1]

....

A6. Sut cafodd cadair Eisteddfod Genedlaethol Penbedw yr enw 'Y Gadair Ddu'? [1]
Rhowch ✓ yn y blwch cywir.

- Mae'r lliw du yn symbol o barch. ☐
- Roedd pawb mewn galar ac yn drist. ☐
- Cafodd gorchudd du ei osod ar y gadair. ☐
- Cafodd y gadair ei gwneud o bren tywyll. ☐

A7. Pam nad oedd pob glöwr, meddyg, gweithiwr ffatri nac amaethwr yn gorfod cofrestru i fynd i ymladd? Rhowch ✓ gyferbyn â'r ateb cywir. [1]

Roedden nhw'n filwyr anobeithiol.	
Doedd dim amser ganddyn nhw i fynd i ymladd.	
Roedd eu gwaith yn bwysig i ennill y rhyfel.	
Roedden nhw'n rhy ddiog i ymladd.	

Darn Darllen 4
Taith gan Gwmni Teithio Seren Arian i Goffáu Can Mlynedd ers Marwolaeth Hedd Wyn yn 1917

A8. Beth yw pwrpas y darn hwn gan Gwmni Teithio Seren Arian? [1]

Rhoi cyfarwyddiadau ar sut i fynd ar daith i gofio am Hedd Wyn ☐

Perswadio pobl i fynd ar daith i gofio am Hedd Wyn ☐

Perswadio pobl i fynd ar daith i ogledd Cymru ☐

Cadw cofnod dyddiadur o daith i gofio am Hedd Wyn ☐

3000N301
03

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

A9. Sut mae'r awdur yn ceisio denu pobl i ymuno â'r daith? Cofiwch ddefnyddio tystiolaeth o'r darn darllen i gefnogi eich sylwadau. [8]

Arholwr yn unig

3000N301
05

Arholwr yn unig

Darn Darllen 5
Aelod Seneddol yn galw am newid isafswm oedran recriwtio i'r lluoedd arfog

A10. Pam mae AS Plaid Cymru, Liz Saville-Roberts wedi gofyn i Lywodraeth San Steffan drafod oedran ymuno â'r lluoedd arfog? [1]

....

....

A11. Pa air sy'n dangos bod nifer o bobl a mudiadau yn gweld bai ar y Llywodraeth? [1]

> Yn ôl Liz Saville-Roberts, mae arbenigwyr iechyd plant a chyrff rhyngwladol wedi condemnio Llywodraeth Prydain am ei hagwedd.
>
> "Y Deyrnas Unedig yw'r unig aelod o Gyngor Diogelwch y Cenhedloedd Unedig, yr unig aelod o NATO a'r unig aelod o'r Undeb Ewropeaidd sy'n recriwtio plant," meddai. "Er mawr gywilydd i San Steffan, dydy gwledydd fel Zimbabwe, Iran a Gogledd Corea ddim yn recriwtio plant. Rhaid i'r Deyrnas Unedig, ar fyrder, adolygu polisi ymrestru plant."

....

Darnau Darllen 5 a 6
Aelod Seneddol yn galw am newid isafswm oedran recriwtio i'r lluoedd arfog
"Ymunwch â'r Fyddin a Gweld y Byd" – Ond Beth Arall?

A12. Mae'r Aelod Seneddol Liz Saville-Roberts yn narn darllen 5 a'r Esgob John Davies yn narn darllen 6 yn galw am godi'r oedran cyfreithiol i ymuno â'r lluoedd arfog o 16 i 18.

Cyfunwch y wybodaeth o'r ddau ddarn i ddangos

- pryderon am yr oedran recriwtrio ar hyn o bryd
- rhesymau dros godi'r oedran recriwtio. [8]

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr
yn unig

3000N301
07

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

ADRAN B (Ysgrifennu): 40 marc

Yn yr adran hon byddwch yn cael eich asesu ar ansawdd eich sgiliau **ysgrifennu**.

Atebwch y **ddau** gwestiwn canlynol: **B1** isod a **B2** ar dudalen 13.

B1.

‘Plentyn yw unrhyw un sydd o dan ddeunaw oed.’
Ysgrifennwch lythyr at Brif Weinidog Cymru yn mynegi eich barn am y datganiad hwn gan drafod hawliau pobl ifanc.

Rhowch resymau dros eich barn.
Rhowch ddigon o ffeithiau i gefnogi eich safbwynt.

Mae 10 marc am gyfathrebu a threfn a 10 marc am ysgrifennu’n gywir. [20]

- *Os byddwch yn defnyddio gwybodaeth o’r testunau bydd angen i chi ddefnyddio eich geiriau eich hun.*
- *Gallwch gynllunio eich gwaith yn y blwch isod cyn dechrau ysgrifennu ar y tudalennau sy’n dilyn.*
- *Gallwch ddefnyddio tudalen ychwanegol sydd yng nghefn y llyfryn hwn os bydd angen.*
- *Dylech geisio ysgrifennu rhwng 200 a 300 o eiriau.*

CYNLLUN:

3000N301
09

© WJEC CBAC Cyf.

Trowch y dudalen.

Arholwr yn unig

LLYTHYR:

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

B2.

> Mae tîm rheoli eich ysgol eisiau syniadau ar gyfer taith arbennig i ddisgyblion blynyddoedd 10 ac 11. Lluniwch daflen wybodaeth yn rhoi manylion ac amserlen taith o'ch dewis chi, er mwyn ceisio eu perswadio i ddewis eich syniad.

Mae 10 marc am gyfathrebu a threfn a 10 marc am ysgrifennu'n gywir. [20]

- *Yn ogystal ag ysgrifennu estynedig gallwch gynnwys gwybodaeth bytiog megis tabl/rhestr ond peidiwch â threulio gormod o amser yn dylunio'r dudalen.*
- *Gallwch gynllunio eich gwaith yn y blwch isod cyn dechrau ysgrifennu ar y tudalennau sy'n dilyn.*
- *Gallwch ddefnyddio tudalen ychwanegol sydd yng nghefn y llyfryn hwn os bydd angen.*
- *Dylech geisio ysgrifennu rhwng 200 a 300 o eiriau.*

CYNLLUN:

Arholwr yn unig

TAFLEN WYBODAETH:

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

DIWEDD Y PAPUR

© WJEC CBAC Cyf.

TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Trowch y dudalen os bydd angen mwy o le arnoch i ysgrifennu.

Rhif y Cwestiwn	Tudalen ychwanegol, os oes ei hangen. Ysgrifennwch rifau'r cwestiynau ar ymyl chwith y dudalen.

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

Rhif y Cwestiwn	Tudalen ychwanegol, os oes ei hangen. Ysgrifennwch rifau'r cwestiynau ar ymyl chwith y dudalen.

Arholwr yn unig

© WJEC CBAC Cyf.

TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

© WJEC CBAC Cyf.